

ਇੰਝ ਹੋਇਆ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ

● ਗੁਰਮੇਲ ਗਿੱਲ

ਰੂਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਲੈਨਿਨ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰੂਸੀ ਪੁਰਸ਼ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਰੂਸੀ ਔਰਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸੋਵੀਅਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦਾ “ਉਦਾਰਕ” ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੋਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਉੱਚੀ ਜਾਂ ਨੀਵੀਂ ਜਿਵੇਂ ਦੀ ਚਾਹੁਣ ਸਕਰਟ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਗਰਟ ਪੀ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਰਸ਼ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਭੰਡੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਾਹੁਣ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਉਹ ਸਿਰਫ “ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਾ” ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਸੀ। ਸੋਵੀਅਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕਨੂੰਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਏ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਨੇਮ ਤੇ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਹੋਈ।

ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਲੰਕ ਹੈ ਜੋ ਰੂਸੀ ਇਨਕਲਾਬ ਆਉਣ ਤੱਕ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਆਪਣੀ ਲਗਭਗ 250 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਣੀ। ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸੰਨ 1921 ਵਿੱਚ ਰੂਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਕਟ ਸੀ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਥਿਕ ਉਸਾਰੀ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਹਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਤਰਸਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ।

ਸੋਵੀਅਤ ਵਿਗਿਆਨਿਕਾਂ ਨੇ ਦੁਰਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਮ ਹਮਲਾ ਸੰਨ 1923 ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਬੜੀ ਸਨਸਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦੁਰਾਚਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਵਾਲਨਾਮਾ ਛਪਵਾ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਵਾਲਨਾਮਾ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਿਕਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਕਹੋ ਕਿ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ, ਹਰ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੇ ਬੜੇ ਹੀ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉੱਤਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਸੀ।

ਸੋਵੀਅਤ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਮਲੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਘੋਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਢਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸੈਕਸ ਸਬੰਧ ਗਲਤ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਿਆਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧ ਵੀ ਗਲਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਲੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸੋਵੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਹੱਲਾ ਬਲਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਬੜੀ ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਕੱਚ ਘਰੜ ਸਮਝ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਹ ਸੱਭ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਉਲਟਾ ਵਿਭਚਾਰ ਤੇ ਸੈਕਸ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਬੇ ਰੋਕ ਟੋਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਔਰਤਾਂ ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਵਕਾ ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਿਉਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ? ਸੋਵੀਅਤ ਸਵਾਲਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤੇ ਜਵਾਬ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਔਰਤਾਂ ਕੰਗਾਲੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਔਕੜਾਂ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਇਹ ਜਵਾਬ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਧਾ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਅੱਧਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਬਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਥਿੜਕਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਉਹ ਪੁਰਸ਼-ਔਰਤਾਂ ਸਨ ਜੋ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਦੇ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਚੌੜੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਕਮਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜਾਂ ਅੱਡੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਮੋਟਰ-

ਡਰਾਈਵਰ, ਹੋਟਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਦਲਾਲ, ਗੁੰਡਾ ਗਰਦੀ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਸਸਤੇ ਹੋਟਲਾਂ, ਧਰਮਸ਼ਲਾਵਾਂ ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਆਦਿ। ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਿਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਇਸ ਲਈ ਕਾਇਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭੁੱਖੀਆਂ-ਨੰਗੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਕਰਾਰਾ ਮਨਾਫ਼ਾ ਹੱਥ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਵਾਲਨਾਮੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਮਿਲਣ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਉਮੀਦ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨੈਤਿਕ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਦਚਲਣ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਥੇ ਉਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਾਇਕ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਬਨਾਵਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਚ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹਾਸੋਹੀਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ “ਸੁਧਾਰਨ” ਲਈ “ਸੁਧਾਰ ਆਸ਼ਰਮ” ਕਾਇਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਨਵੇਂ ਢਕਵੰਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਗੱਲ ਵੱਲ ਜੋ ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜਾਣੀ ਕਿ ਕੰਗਾਲੀ ਵੱਲ ਤੇ ਨਤੀਜਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ “ਮਰਜ਼ ਬੜਤਾ ਗਿਆ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਦਵਾ ਕੀ”। ਰੂਸੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ “ਸਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਦਿਓ, ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਲਵਾਂਗੀਆਂ”

ਸੋਵੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਥੇਬੰਦ ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਿਆਸੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਘੋਲ ਨੂੰ ਵੇਸਵਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਗੋਰਕੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ “ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਗਰੀਬ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਨਸਾਨ ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਰੀਬ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਤੇ ਮੌਜ ਉਡਾਉਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ” ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜ਼ਾਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਬੇ-ਮਾਇਨਾ ਹੈ।

ਸੰਨ 1925 ਵਿੱਚ ਸੋਵੀਅਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦਿਤਾ। ਉਸਨੇ “ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਲ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ” ਨਾਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ।

1. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਦਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਛਾਟੀ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ, ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ, ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ, ਗਰਭਵਤੀ ਤੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਕੇ ਭੁੱਖੀਆਂ-ਨੰਗੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੀ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ “ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ” ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਆਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਅਵਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ।

2. ਬੇਘਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

3. ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਤੇ ਸੈਕਸ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਅਗਿਆਨ ਤੇ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਨੈਤਿਕ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਗਰਦਾਨਿਆ ਜਾਵੇ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਜਗਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਰਾਬੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਟਾ ਕੇ ਰਹਾਂਗੇ।

ਇਹ ਸਭ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹੁਕਮ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਗਰੀਬ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਚਾਰ ਦੀ ਕਾਈ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਵੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਭਚਾਰ ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹੱਲਾ ਬੋਲਿਆ ਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਰਾਜਕੀ ਐਲਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਪਹਿਲਾ: ਜ਼ਾਰਸ਼ਾਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੈਤਿਕ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਦੂਜਾ: ਵਿਭਚਾਰ ਤੋਂ ਲੁਕਿਆ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਘੋਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਇਸ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ ਜਾਵੇ।

ਤੀਸਰਾ: ਸੈਕਸ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਤੇ ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਸਬੰਧੀ ਮਦਦ ਮੁਫ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੱਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲਗੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਆਰਥਿਕ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੇ ਲਾਭ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਪਰ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਵਈਆ ਉਹੀ ਪਰਾਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਨਵੇਂ ਰਵਈਏ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧ-ਕਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇਖੋ

“ਧਾਰਾ 170: ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਕਿਤਗਤ ਲਾਭ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਦਬਾਅ ਕਰਕੇ, ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ”

“ਧਾਰਾ 171: ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੇਸਵਾ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ”।

ਇਕ ਹੋਰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ “ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਲ ਵਿੱਚ ਨਗਰਿਕ ਫੌਜ(ਮਿਲਸ਼ੀਆ) ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਐਲਾਨ”। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਕਨੂੰਨ ਸੀ ਜੋ ਜਥੇਬੰਦ ਵਿਭਚਾਰ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1. ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਅੱਡਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਕਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਟਵਰਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2. ਅਨੈਤਿਕ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਲਸ਼ੀਆ ਤੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤੀ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਅੱਡਿਆਂ ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਦਰਜ ਸੀ। ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸੀਆਂ ਬੇਵੱਸ ਔਰਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਔਰਤ ਫੌਜ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤ ਵਤੀਰਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਅਪਣਾਏ, ਉਸ ਨਾਲ ਆਦਰਯੋਗ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਅਪਮਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਔਰਤ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਂ ਪਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸੋਵੀਅਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬੇਵੱਸ ਔਰਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਕੋਹੜ ਲਈ ਇਸ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹੇਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਸ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜੁੜੇ ਲੋਕ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿੱਕਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਫੌਜ ਨੇ ਸਖ਼ਤੀ ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਗਲਾ ਹੱਲਾ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਦੇ ‘ਗਾਹਕਾਂ’ ਤੇ ਬੋਲਿਆ। ਇਹ ਇਕ ਨੈਤਿਕ ਮਸਲਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ ਕਿ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨੈਤਿਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਠਕੇ ਚਲਾਉਣਾ ਅਪਰਾਧ

ਹੈ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖਰੀਦਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੱਡਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

ਸੋਵੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਤਿਕ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਆਸੀ ਸਵਾਲ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਖਸ਼ੂਟ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਖਰੀਦਣਾ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਭੰਗ ਕਰਨਾ, ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਨਾਉਣਾ ਤੇ ਕਮੀਨਾ ਰੂਪ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਇਸ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਭੂਮੀਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਕਹਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਕਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਅੱਡੇ ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਦੇ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਪਤੇ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰ ਲੈਂਦੇ - ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅੱਡਾ ਮਕਾਨ, ਅਹਾਤੇ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਹਨੇਰੀ ਗਲੀ ਦਾ ਕੋਨਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। “ਗਾਹਕਾਂ” ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਹਾਂ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੈਅ ਥਾਂ ਤੇ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਤਖ਼ਤੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਪਤੇ ਟੰਗ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਤਖ਼ਤਾ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਟੰਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਖ਼ਤੇ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ “ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ”। ਇਹ ਤਖ਼ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਤੇ ਮਿਲਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੋ “ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ” ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਨੂੰ ਦਾਗ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੇ ਇਸ ਪਖੰਡ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਇਸ ਬਨਾਵਟੀ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ 'ਤੇ ਦਾਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਤਾਕਤਵਰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਹਨੇ ਇਸ “ਨਿੱਜੀ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ” ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਪ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਪਾਪੀ ਜੀਵਨ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬੇ ਚੌੜੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਦੀ ਵਜਾਏ ਸੋਵੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੁਕੇ-ਛਿਪੇ ਵਿਭਚਾਰ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਉਪਾਅ ਉਦੋਂ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਥੇਬੰਦ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਵਾਂ ਸੋਵੀਅਤ ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਨਿਜੀ ਮਤਲਬ ਲਈ ਇਹ ਲੁੱਟ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪੂਰੇ ਜੋਰਾਂ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੂਸ ਦੇ ਨਾਟਕਘਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਭੂਮੀਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਪਲਾਟ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਕਿ ਫੌਜ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅੱਡੇ ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉੱਥੋਂ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ, ਵੇਸਵਾ ਤੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗਾਹਕ ਤੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦਾ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਗੌਰਵ 'ਤੇ ਧੱਬਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਤਖ਼ਤੇ 'ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਲਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਜੋ ਵੀ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਵੇਸਵਾ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ “ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ” ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਟੰਗਿਆ ਮਿਲੇਗਾ।

ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਲ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲਾ ਹੱਲਾ ਸੈਕਸ-ਰੋਗਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰੋਗ, ਇਸ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸਤਰੀ-ਪੁਰਸ਼ ਵਲੋਂ ਦੂਸਰੇ ਪੁਰਸ਼-ਇਸਤਰੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਫੈਲਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਫਲਸ, ਗਿਨੋਰਿਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੈਕਸ ਰੋਗ ਦੇ ਰੋਗੀ ਵਲੋਂ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਇਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਸੋਵੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਸੈਕਸ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ

ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਉਹ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਰਾਰੀ ਚਪੇੜ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਤੇ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਲ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣ ਗਏ।

ਲਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਵੇਸਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਰੋਗੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ। ਅਗਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫ਼ ਸਨ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਸੀ ਜੋ ਫ਼ਿਰ ਤੋਂ ਉਸ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤੇ ਰੋਗੀ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਲੱਭ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੋਵੀਅਤ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਤੇ ਕੰਮ-ਧੰਦੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਉੱਥੇ ਆਵੇ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਇਲਾਜ ਹੋਵੇ। ਨਾਂ ਹੀ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਨਾਂ ਹੀ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਿਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸੱਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਧੰਦਾ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮਰੀਜ਼ ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਵੀ ਸਿੱਖਦਾ ਸੀ ਤੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਕਮਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਕੀ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਸੋਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਬੇ-ਲੰਬੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਢੋਂਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਰੀਜ਼ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਗੋਂ ਉਹ ਲੜਕੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਾਰਸ਼ਾਹੀ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਰੋਗ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਸੌਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਆ ਕੇ ਦਵਾਈ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਤੇ ਕੰਮ ਸਿਖਦੀਆਂ ਸਨ। “ਚੰਗੀਆਂ” ਤੇ “ਬੁਰੀਆਂ” ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਤਨ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਨਾ ਸਮਝਣ।

ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਲ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਮਹਿਲਾ-ਕਾਰਕਨਾਂ ਦੇ ਦੱਲ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਵਾਲਨਾਮੇ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ਼ ਭਰਪੂਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਸਾਰਥਿਕ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਦੇ।

ਕੀ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ? ਬੇਹੱਦ ਸਫਲ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਹਿਰ 1926 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੈਕਸ-ਰੋਗ ਵਿਰੋਧੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਰਿਹਾ। 1938 ਤੱਕ ਲਾਲ ਫੌਜ 'ਤੇ ਲਾਲ ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੇੜੇ 'ਚੋਂ ਸਿਫਲਸ ਤੇ ਗਿਨੋਰੀਆ ਰੋਗ ਇਕਦਮ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸੋਵੀਅਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਇਹ ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਸੈਕਸ-ਰੋਗ ਵਿਰੋਧੀ ਹਸਪਤਾਲ ਸਦਾ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਦਾ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੱਕ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਣ ਨਾਲ਼ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1935 ਤੋਂ 1940 ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਸੈਕਸ-ਰੋਗ ਵਿਰੋਧੀ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਗਣੀ ਹੋ ਗਈ। ਪਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸੈਕਸ-ਰੋਗ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋਈ ਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਨਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਚਾਰ ਤੇ ਸੈਕਸ-ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ/ਸਿਆਸੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਏ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਨੂੰ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਇੱਕ ਕਲੰਕ ਹੈ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰੂਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਬਾਅਦ ਮਢੋਂ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਆਪਣੀ ਲਗਭਗ 350 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਸਿਤਮ-ਜ਼ਰੀਫੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ

ਇਹ ਘਟਣ ਦੀ ਵਜਾਏ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪੀ-ਪੀ ਕੇ ਕੋਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਝੰਡਾ-ਬਰਦਾਰ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਤੇ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਰੂਪ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਲਾਮਤ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦਾ ਸਬੂਤ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੇਖਕ ਡਾਈਸਨ ਕਾਰਟਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ “ਪਾਪ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ” ਵਿੱਚੋਂ)

Email -- gillgs2007@gmail.com

ਤਬਦੀਲੀ ਪਸੰਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਲਲਕਾਰ - ਸਾਲ 6, ਅੰਕ 13, 16-31 ਅਗਸਤ 2017 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

<https://lalkaar.wordpress.com/lalkaar-16-august-2017/>